

Розглянуто та схвалено
на засіданні Товариства вчителів природничих наук
Затверджено
Педагогічною радою
Тернопільського ліцею №21 –
спеціалізованої мистецької школи ім. І.Герети

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з географії

Оцінюючи навчальні досягнення учнів з географії, необхідно враховувати:

- правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, точність вживання географічної та картографічної термінології;
- ступінь самостійності відповіді;
- логічність, доказовість у викладенні матеріалу;
- ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, специфічних умінь (робота з картографічними, статистичними та іншими додатковими матеріалами).

Оцінюючи результати навчальної діяльності учнів з географії, необхідно враховувати рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості практичних умінь, досвід творчої діяльності.

Вимоги до оцінювання результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності. Оцінювання ґрунтується на позитивному підході, що, передусім, передбачає врахування рівня досягнень учня.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з географії здійснюється з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей і передбачає диференційований підхід щодо його організації. Критерієм оцінки роботи учнів є не стільки обсяг навчального матеріалу, що залишився в пам'яті, скільки вміння його аналізувати, узагальнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, використовувати в життєвих ситуаціях, вміння самотійно здобувати знання. При цьому важливо використовувати під час вивчення географії мотиваційний потенціал для учнів: авансування успіху, спонукання до самоаналізу, самооцінки, самопізнання, інтенсифікація того змісту навчального матеріалу, який має особистісне значення для учнів.

Початковий рівень навчальних досягнень характеризується фрагментарним володінням учнем навчальним матеріалом. Учень може розпізнавати окремі географічні об'єкти, намагається давати їм визначення, за допомогою вчителя знаходить їх на карті.

Середній рівень навчальних досягнень передбачає, що учень може відтворити (повторити) інформацію, тобто володіє знаннями-копіями. Він розуміє основний матеріал, за допомогою вчителя визначає поняття і закономірності, частково пояснює взаємозв'язки у природі та суспільстві, використовує картографічний матеріал. У процесі виконання практичних робіт правильно використовує джерела знань. Спостерігаючи за природними та суспільними явищами, виділяє лише окремі їх особливості.

Достатній рівень навчальних досягнень передбачає, що учень достатньо володіє програмовим навчальним матеріалом, самотійно виправляє допущені помилки, підтверджує свої знання відповідними аргументами, здатен застосовувати здобуті знання на практиці. Правильно відбирає джерела необхідних знань для розв'язання проблем у типових ситуаціях. Здатний вести спостереження за природними та суспільними явищами.

Високий рівень навчальних досягнень передбачає вичерпну, правильну відповідь, повне розкриття змісту понять, закономірностей і географічних взаємозв'язків, підтверджує їх прикладами. Учень грамотно і творчо використовує картографічні матеріали та інші джерела знань, вміє робити висновки та узагальнення на основі практичної діяльності; правильно проводить спостереження, оформлює та аналізує їх результати.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) називає окремі географічні явища та об'єкти (гори і рівнини, суходіл і океан, село і місто, галузь і т.д.) й за допомогою вчителя знаходить відмінності між ними та показує на карті.

		<p><i>Відповідає на запитання, що потребують відповіді "так" чи "ні."</i></p> <p><i>За допомогою вчителя виконує одне найпростіше практичне завдання. Наносить на контурну карту кілька об'єктів.</i></p>
	2	<p>Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює незначну частину навчального матеріалу (окремі факти на елементарному рівні), має нечіткі уявлення про географічні об'єкти та явища; розрізняє один або декілька запропонованих географічних об'єктів та з допомогою вчителя знаходить їх на карті.</p> <p><i>Відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді. За допомогою вчителя виконує найпростіші практичні завдання та наносить на контурну карту кілька об'єктів з дотриманням вимог.</i></p>
	3	<p>Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконує елементарні географічні завдання використовуючи карту, самостійно називає окремі географічні поняття.</p> <p><i>За допомогою вчителя виконує найпростіші практичні завдання та розрахунки. Самостійно наносить на контурну карту кілька об'єктів з дотриманням вимог.</i></p>
Середній	4	<p>Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал (<i>частковий текст підручника</i>). Називає, відповідно до теми конкретного уроку, компоненти географічної оболонки та складові господарської діяльності; виконує за зразком практичну роботу; під час відповіді користується картографічним матеріалом.</p> <p><i>Виконує найпростіші практичні завдання за зразком.</i></p> <p><i>Контурну карту заповнює друкованими буквами мілко, чітко, красиво, з дотриманням вимог, але виконує 1/3 обсягу роботи.</i></p>
	5	<p>Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал (<i>без розкриття причинно-наслідкових зв'язків</i>), здатний описувати географічні об'єкти чи явища за типовим планом допускаючи помилки; знаходить на карті окремі географічні об'єкти та явища, що передбачені навчальною програмою, <i>частково володіє обов'язковою географічною</i></p>

		<p>номенклатурою.</p> <p><i>Проводить найпростіші розрахунки самостійно. Демонструє вміння вирішувати простіші компетентнісно орієнтовані завдання (зв'язок з життям). Правильно виконує половину практичної роботи, в тому числі, роботи на контурній карті, але висновки не робить.</i></p>
	6	<p>Учень (учениця) виявляє знання і розуміння основних географічних положень, самостійно дає більшість визначень, відтворює навчальний матеріал з незначними порушеннями послідовності характеристик географічних об'єктів та явищ, відтворює значну частину вивченого матеріалу у відповідності з його викладом у підручнику. За допомогою вчителя виявляє причинно-наслідкові зв'язки, ілюструє їх власними прикладами. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою.</p> <p><i>Розв'язує географічні задачі на одну дію за зразком, демонструє вміння вирішувати простіші компетентнісно орієнтовані завдання (зв'язок з життям). Правильно виконує половину практичної роботи, в тому числі, роботи на контурній карті, але висновки робить помилкові.</i></p>
Достатній	7	<p>Учень (учениця) в цілому правильно відтворює навчальний матеріал і має достатні географічні знання для вирішення нескладних завдань, стандартних ситуацій. Має чіткі уявлення про природні та суспільні явища; вміє спостерігати за навколишнім середовищем; достатньо володіє картографічним матеріалом.</p> <p><i>Самостійно розв'язує задачі на одну - дві дії. Правильно виконує половину практичної роботи, в тому числі, роботи на контурній карті, робить прості висновки. Виконує компетентнісно орієнтовані завдання, але допускає значні помилки.</i></p>
	8	<p>Учень (учениця) відтворює основні географічні поняття, встановлює найсуттєвіші географічні зв'язки і залежності між природними та суспільними процесами і явищами, вміє наводити приклади взаємодії людини і природи. Логічно відтворює засвоєний матеріал, допускаючи певні неточності. Застосовує здобуті знання на практиці. Володіє обов'язковою географічною номенклатурою.</p> <p><i>Розв'язує географічні задачі на дві-три дії. Самостійно</i></p>

		<i>правильно виконує значний обсяг практичної роботи (2/3 частини), компетентнісно орієнтованих завдань, робить прості висновки. Контурну карту заповнює чітко, красиво, з дотриманням вимог.</i>
	9	<p>Учень (учениця) добре вільно володіє навчальним географічним у стандартних ситуаціях матеріалом, вміє його аналізувати, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про компоненти природи і просторову організацію господарства; пояснює причинно-наслідкові зв'язки в природі і господарській діяльності; вміло, майже безпомилково, використовує картографічний матеріал в ході роботи.</p> <p><i>Розв'язує географічні задачі задачі на три дії. Самостійно виконує практичну роботу та компетентнісно орієнтовані завдання в повному обсязі, але робить 1-2 незначні помилки, складає правильний висновок. Контурну карту заповнює друкованими буквами мілко, чітко, красиво, з дотриманням вимог.</i></p>
Високий	10	<p>Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку природних і суспільних процесів та явищ, передбачених навчальною програмою; розуміє прикладний характер географічних знань, дає розгорнуту відповідь та робить узагальнені висновки; вільно відбирає і узагальнює необхідну географічну інформацію, оперує більшістю географічних понять та може їх класифікувати; використовує різні картографічні джерела.</p> <p><i>Розв'язує географічні задачі задачі на три - чотири дії. Самостійно виконує практичну роботу, компетентнісно орієнтовані завдання в повному обсязі, але робить 1 незначну помилку, складає правильний висновок. Виконує всі вимоги щодо заповнення контурної карти.</i></p> <p><i>Вміє використовувати сучасні цифрові технології і пристрої для спостереження за довкіллям, явищами і процесами в суспільстві і живій природі; створювати інформаційні продукти природничо – географічного та суспільно-географічного спрямування; шукати, обробляти і зберігати інформацію географічного характеру, критично оцінюючи її.</i></p>
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про об'єкт вивчення,

	<p>застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження і висновки, вміє працювати з різними додатковими джерелами географічної інформації; на високому рівні аналізує та використовує картографічний матеріал.</p> <p><i>Розв'язує географічні задачі без помилок та задачі підвищеного рівня складності з незначною допомогою вчителя.</i></p> <p><i>Самостійно правильно виконує практичну роботу, компетентнісно орієнтовані завдання в повному обсязі, складає обґрунтований висновок.</i></p> <p><i>Застосовує географічні знання для пояснення та оцінювання географічних процесів і явищ.</i></p>
12	<p>Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями, використовує міжпредметні зв'язки, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, робить відповідні висновки і узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує.</p> <p><i>Самостійно правильно виконує практичні роботи, компетентнісно орієнтовані завдання в повному обсязі, вміє виконати типові завдання підвищеного рівня складності, складає правильний аргументований висновок.</i></p> <p><i>Використовує додаткові джерела для виконання дослідницьких завдань. Самостійно виконує конкурсні та олімпіадні завдання.</i></p> <p><i>Вміє генерувати ідеї й ініціативи щодо проектної діяльності, ефективного використання природних ресурсів.</i></p> <p><i>Використовує іншомовні навчальні джерела для отримання інформації географічного змісту.</i></p>